

Oslo, 9. januar 2013

Forslag til endringer i energiloven og energilovforskriften – høringssvar fra ZERO

Vi viser til høringsnotat av 7. desember 2012, hvor OED har foreslått endringer i energiloven og energilovforskriften. Miljøstiftelsen ZERO vil med dette gi sine innspill til endringene som foreslås knyttet til konsesjonsplikten for vindkraftanlegg og forhandlingsrett om tredjepartsleveranser og – adgang til fjernvarmeanlegg.

1. Nye regler for småskala vindkraft

ZERO er positive til at konsesjonsplikten for vindkraftanlegg foreslås å knyttes til installert effekt istedenfor elektrisk spenning. ZERO mottar stadig henvendelser fra aktører utenfor kraftbransjen som ønsker å sette opp lokal kraftproduksjon, men som synes det er vanskelig å forstå regelverket og gjeldene spenningsgrense. Denne endringen vil gjøre det lettere å forstå hvor store vindturbiner enkeltaktører kan sette opp uten å måtte gjennom en omfattende konsesjonsprosess hos sentrale myndigheter. Lovforslaget vil også gjøre det enklere for den enkelte kommune å forstå hvilke tiltak som krever konsesjon, og hvilke kommunen kan behandle.

ZERO er positive til en grense for konsesjonsplikt til 500 kW. Det er viktig at vindprosjekter tar hensyn til biologisk mangfold, og at større prosjekter gjennomgår konsesjonsprosess hos konsesjonsmyndighetene. ZERO understreker at konsekvenser for biologisk mangfold må prioriteres i veilederen som skal utarbeides for bruk i kommunene. Det er en forutsetning av kommunene får god informasjon og brukerveiledning av veilederen.

ZERO mener grensen på to turbiner ikke er nødvendig. De aller fleste aktørene vil etterstrebe få turbiner av økonomiske hensyn, men for eksempel på bygninger vil det kunne være aktuelt med mange mindre turbiner. Grensen på to turbiner vil i disse tilfellene begrense lokal vindproduksjon, som ZERO mener er uheldig. ZERO mener effektgrensen på 500 kW er tilstrekkelig, og at grensen på to turbiner er overflødig.

Innføringen av en egen regel for vindkraft reiser spørsmålet om hvordan andre typer kraftproduksjon skal håndteres. Det er en rekke regler og rammevilkår som påvirker småskala kraftproduksjon, også spørsmål knyttet til i hvilken grad det skal betales nettleie og avgifter for egenprodusert strøm man bruker selv.

NVE lanserte nytt forslag til «Plusskundeordningen» på Zerokonferansen 20. november 2012. I dette forslaget er grensen for plusskunder satt til anlegg under 100

kW. ZERO mener at ordningene bør harmoniseres, og at grensen for hvem som kan bli plusskunde heves til 500 kW.

2. Nye regler for fjernvarmenett

ZERO mener det er riktig utvikling at regelverket åpnes for en større grad av fleksibilitet for fjernvarme. Vi tror det er en riktig utvikling å gi flere aktører tilgang til felles infrastruktur, særlig er vi opptatt av at kunder på fjernvarmenettet bør kunne både kjøpe og levere energi. I ZERO og resten av Powerhousealliansen sine plussus-prosjekter, ser vi at endringen i energiloven vil gi oss flere muligheter i vårt videre arbeid.

Fornybar varme

ZERO mener at det bør stilles som krav til at varme levert fra tredjepart er fornybar, eventuelt industriell spillvarme. Det må presiseres i forskriften at den kun gjelder for varme som ikke kommer fra fossil energi.

Tredjepartsleveranser og tredjepartsadgang

Med tredjepartsleveranse menes her at noen selger varme til konsesjonæren. Med tredjepartsadgang menes at noen benytter konsesjonærens fjernvarmeanlegg til overføring av varmtvann eller annen varmebærer til sine kunder.

Høringsnotatet drøfter slik vi forstår det først og fremst tredjepartsleveranser av varme. ZERO er for at fjernvarmenettet åpnes opp for dette.

Når det gjelder tredjeparts adgang diskuteres dette slik vi forstår det ikke i høringsbrevet, selv om begrepet defineres i lovteksten. Det er derfor vanskelig å vurdere implikasjonen av dette. Det gis i dag tredjeparts adgang i strømmettet. Fjernvarmenettene er svært små i sammenlikning. Energi og nettselskap er heller ikke skilt i varmesektoren på samme måte. På bakgrunn av dette, på grunn av at manglende innsikt i hvordan regulering av slikt kundeforhold skal avtales og på grunn av rent tekniske forhold rundt transport av varmt vann mener ZERO at det er for tidlig å åpne for dette.

Plussus og bygg med energioverskudd

Det er nå bygget ut et betydelig fjernvarmenett i Norge, og det bygges fortsatt ut mer. Dette har vært et viktig virkemiddel for å sikre rasjonell utnyttning av energi, og ikke minst for å fase ut fossil oppvarming. Nye bygg krever stadig mindre energi til oppvarming, samtidig som det kommer stadig nye og bedre løsninger for å produsere fornybar varme lokalt. Fra 2015 skal alle nye bygg nå passivstandard. Framtidig utvikling peker mot at bygg i større grad enn i dag kan ha overskudd av varme i perioder. Å åpne opp for å bruke fjernvarmenettet til å ta i bruk overskuddsvarme er en god og riktig utvikling. Åpning av nettet gjør også tilkobling mer rasjonelt for den enkelte kunde, siden han kan både kjøpe og selge. Det kan være et ekstra incentiv til å fortsette fjernvarmeutbyggingen.

Det er tatt i bruk en rekke virkemidler for å fremme utbygging av fjernvarme og fjernvarmenett, og det er brukt betydelig offentlige midler. Utbygging av fjernvarme

er delfinansiert med offentlige midler fra Enova. I 2011 var det gitt 2,9 milliarder kroner fra Enova til programmet fornybar varme. Samtidig er ny bygningsmasse og rehabiliterte bygg omfattet av tilknytningsplikt der det er konsesjon for fjernvarme. Fjernvarme er også fritatt for forbruksavgift. På denne bakgrunnen mener ZERO at det er riktig å betrakte fjernvarmenett som delvis felles infrastruktur, og at det dermed er rimelig å gi tilgang til andre å levere varme tilbake til nettet. ZERO mener videre at særlige hensyn taler for at de som er kunder og tilknyttet nettet (og eventuelt er omfattet av tilknytningsplikt) skal kunne levere varme tilbake på nettet når det er mulighet for det. Slike leverandører bør derfor gis forrang.

En del fjernvarmenett har i dag avfallsforbrenning som grunnlast, og har varmeoverskudd om sommeren. Årsaken til dette er at husholdningsavfall er lite lagringsstabil. I slike perioder kan tilskudd av varme være lite interessant. Miljøverndepartementet og KLIF utreder nå strategi før økt produksjon om bruk av biogass. ZERO har kommet til at det i dag brennes matavfall i blandet avfall tilsvarende ca. 500 000 tonn, eller ca 0,7 TWh biogass. Dette er en betydelig biogassressurs. Energiutnyttelsen er bedre ved å produsere biogass enn varme. Når biogassen brukes i transportsektoren (som er det mest sannsynlige bruksområdet) er også klimanytten betydelig bedre. Det har tidligere blitt innført deponiforbud for matavfall. Zero har foreslått forbud mot brenning av matavfall, og pålegg om utsortering av alt matavfall for å få tak i en verdifull biogassråvare. Vi anser en slik utvikling som sannsynlig. En bi-effekt av dette vil være at restavfall blir mer stabilt, slik at det ikke lenger blir nødvendig å brenne avfall året rundt. Enkelte anlegg, både i Oslo og Trondheim, reduserer alt i dag kapasiteten om sommeren. Denne utviklingen vil gjøre det mer rasjonelt å levere varme fra andre kilder inn på fjernvarmenett med avfallsforbrenning, og viser at den foreslåtte åpningen av fjernvarmenettene er en riktig utvikling.

Forhandlinger og konsekvenser

Slik ZERO forstår lovforslaget innebærer det at fjernvarmeleverandør ikke kan avslå leveranser fra andre parter uten begrunnelse, og at det opprettes en nemnd for meklings. ZERO er usikre på i hvilken grad forslaget vil endre på dagens praksis. Vi kan ikke se at lovforslaget i noen grad kan brukes til å pålegge fjernvarmeselskapet å motta varme. Vi kan heller ikke se at meklingsorganet gis noen myndighet til å treffe vedtak, dersom partene ikke finner sammen. ZERO anser at det hadde vært hensiktsmessig om meklingsorganet hadde myndighet til å treffe vedtak. ZERO foreslår at NVE gis myndighet til å gi slike pålegg.

Vi støtter uansett ordningen, også opprettelsen av meklingsorgan.

Med hilsen
For ZERO

Ida Spjelkavik
Politisk rådgiver

Marte Bakken
Teknologisk rådgiver

Einar Wilhelmsen

Einar Wilhelmsen
Avdelingsleder